

Budapest, 2025. július 3.

Ne nyírjuk tarra a várost!

A Magyar Természetvédők Szövetsége és a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége felhívása a klímatudatos önkormányzati gyakorlatért

A települések fokozottan kitettek az éghajlatváltozásnak. Az épületek, a burkolatok felmelegednek, fűtik a környezetüket, nemcsak nappal, de éjszaka is, gyakran okoznak nehezen viselhető környezeti feltételeket. A kedvezőtlen városi klímát a zöldfelületek, az árnyékot adó parkok, fasorok, vízfelületek képesek valamelyest enyhíteni.

Számos kutatás bizonyította már, hogy a növényzet aktívan hűti a környezetet a párolgás és párologtatás révén, valamint passzívan árnyékolja az egyébként rövidhullámú sugárzást elnyelő felületeket. Éjszaka a derült égbolt lehetővé teszi a hő gyors távozását a hosszú hullámú sugárzáson keresztül, ezáltal csökkentve a levegő hőmérsékletét és növelve a páratartalmat. Mivel a kiterjedtebb növénytakaró jelentősen csökkentheti a levegő hőmérsékletét, ezért a városi növényzet elengedhetetlen a hősziget-hatás mérsékléséhez. A háttérhőmérséklet emelkedésével és a relatív páratartalom csökkenésével a növényzet hűtési nagysága jelentősen megnő, vagyis a városi zöldfelületek hűsítő hatása erősebb a forró és száraz napokon.

Településeink zöldfelületi borítottsága azonban elmarad a kívánt mértéktől, illetve a meglévő zöldfelületek kezelése sem összeegyeztethető a klímavédelmi célokkal. A nyár csak most kezdődött el, máris a harmadik hőhullám napjait éljük, amely párosul az egész évre jellemző csapadékiánnyal. A melegben, szárazságban szenvednek a növények, és az a kevéske élőlény, akik alkalmazkodtak a városi környezethez. Ennek ellenére településeinken nyírják a gypesedett területeket, legyen az magán, vagy közterület. **A tarra nyírt, elszáradt, napfénytől égetett gyepek nem tudnak kielégítő ökoszisztéma szolgáltatást nyújtani,** nincs párologtatás, hűtő és árnyékoló hatása.

A biológiai sokféleség szempontjából **a fajszegény, állandóan nyírott gyepek kifejezetten károsak**, hiszen az állandó fűnyírás egy olyan szelektív nyomás, amelynek kapcsán csak néhány pázsitfűféle, esetleg egy-két virágos növényfaj marad fenn. Az alacsonyan tartott, alig fedett földfelszín nem nyújt menedéket az élőlényeknek, nem jelent bűvő és táplálkozó, illetve szaporodásra alkalmas helyet. A napsütésnek, a szél szárító hatásának kitett alacsony vegetáció „szép zöldje” csak intenzív vízpótlás esetén marad fenn, ennek a vegetáció típusnak nincs vízmegőrző, vízvisszatartó képessége. Mikroklimatikusan kifejezetten kedvezőtlen, nem ad megfelelő árnyékot, nincs meleget mérséklő hatása.

Az éghajlatváltozás megköveteli **a települések mikroklimájának a javítását**, amelyet ligetes szerkezetű, **fás-bokros növényegyüttessel** lehet legjobban biztosítani. A többszintes lombkorona árnyat nyújt, meggátolja a felszín túlzott felmelegedését, véd a szél szárító hatásától. A virágban gazdag, gyepfoltokkal vegyes fás-bokros liget a biodiverzitás szempontjából is a leginkább kívánatos vegetáció, mivel a pázsitok fajszegény növényzetét egy fajgazdag vegetációra cseréli fel. Kiemelten fontos a **fátlan, gondozatlan parlagterületek fásítása, ligetes kialakítása.**

Az ilyen jellegű vegetációs borítás előnye a fentiekén túl, hogy nem igényel állandó fenntartási tevékenységet, **költségkímélő, ökológiai szempontból pedig önszabályozó.** Ennek érdekében pl., megtakarítható a falevelek őszi gereblyézése és elhordása is.

Magyar
Természetvédők
Szövetsége
Föld Barátai Magyarország

Az önkormányzatoknak kötelező feladata a környezet- és természetvédelem, ennek része **az éghajlat és biológiai sokféleség védelme**, amiben jó gyakorlati példát mutathat a lakosságnak a zöldfelületek kezelésében. **Ismeretterjesztő és ösztönző eszközökkel** meg kell győzni a lakosságot arról, hogy a magasan hagyott pázsit, a magánterületek természetyszerű növényi borítottsága elengedhetetlenül fontos az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz, a település kedvező mezoklimájának biztosításához, szemben a gyakori fűnyírással, a „szép zöld” pázsittal szemben, amely rontja a kert és az egész település mikroklimáját.

A legtöbb településen követelménynek számít az alacsonyan tartott vegetáció, a nyírott gyepek. Sok esetben ez a követelmény találkozhat a lakosság elképzelésével, akik szeretik a „szép, üde”, nyírott gyepeket a saját udvarukon, vagy a közterületeken. Vannak azonban olyan esetek, amikor a lakosságból néhányan az ökológiai tudatosság okán változtatnának ezen a szokáson, és magasra törő, virág gazdag vegetációt szeretnének látni a kertjükben. Ökológiai szempontból ez a helyes megoldás, ugyanakkor nem lenne életszerű a lakosságot korlátozni abban, hogy eldöntse, hogy milyen vegetációtípust tartson fenn a saját telkén. Ezen elv értelmében azonban indokolatlan negatívan megkülönböztetni, pláne szankcionálni a lakosság azon részét, akik ökológiai megfontolásokból magasra törő és dús, gondozott vegetációt tartanak a kertjükben.

Addig is, amíg az ezzel kapcsolatos tudatosság megszületik, legalább az aszályos időben ne vágják az önkormányzatok a települések zöld felületeit!

A Magyar Természetvédők szövetsége és helyi tagszervezetei több évtizedes gyakorlattal rendelkeznek a szemléletformálás területén. Amennyiben tanácsra vagy segítségre van szükségük akár szakmai kérdésben, akár a lakossági szemléletváltás előmozdításában, bármikor örömmel állunk rendelkezésükre. Keressenek minket!

www.mtvosz.hu - info@mtvsz.hu